

РЕШЕНИЕ

№ 4224

гр. София, 20.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 125 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и трети февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ЗОРНИЦА АНГ. ЕЗЕКИЕВА

при участието на секретаря ГЕРГАНА З. ЛЕОНТИЕВА
като разгледа докладваното от ЗОРНИЦА АНГ. ЕЗЕКИЕВА Гражданско дело № 20221110157575 по описа за 2022 година

Ищецът *** извежда съдебно предявените субективни права при твърденията, че ответникът В. Б. С. на 15.10.2021г. издал в негова полза запис на заповед, по силата на който се задължил да му заплати сумата 10000лева, за която предявява установителен иск въз основа издадена в негова полза заповед за изпълнение по гр.д.№ 31144/2022г.

Ответникът, в срока за отговор, оспорва редовността на ценната книга от външна страна – сочи се, че личната карта е с различен номер, датата на издаване и на плащане съвпадат, издателят и авалистът съвпадат. Оспорва се твърдението, че записът е бил предявен, като се сочи, че плащането е на предявяване, което не е сторено. Ответникът твърди, че съществува каузално правоотношение, за обезпечение на което е издадена записът на заповед. Твърди се, че ответникът е постъпил на работа при ищеца по трудов договор през 2006г., който трудов договор бил прекратен на 18.3.2022г., до която дата, му били представени четири или пет бланки на запис на заповед, които да попълни – за 10000лева, някои за 15000лева, и му било посочено, че подписването им е задължително условие за работа при ищеца, като записите на заповед се подписвали, защото търговският представител е МОЛ и сумите по ЗнЗ покривали отговорността му или претърпени от ищеца вреди по негова вина. Ответникът твърди, че записът на заповед е издаден за обезпечаване на евентуално възникнали вземания на ищеца, в качеството му на работодател, срещу ответника, в качеството му на работник, като такива вземания за ищеца не са възникнали, и задължение по ЗнЗ не е възникнало. Соци се, че имуществената отговорност на работника следва да се търси по реда на КТ и изискването на работодателя да му се подпише ЗнЗ от служител е в нарушение на трудовото законодателство. В заявлението, заявителят е посочил, че С. е подписал записа на заповед, докато е бил търговски представител на ищеца,

поради което и това обстоятелство следва да се отдели за безспорно по делото.

Съдът, след преценка на събраните по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна следното:

Предявен е установителен иск с правно основание чл. 535 от ТЗ.

С определения по чл.140 ГПК, съдът е отделил като безспорно и ненуждаещо се от доказване по делото между страните, че към датата на подписване на запис на заповед от С., между страните по делото е било налице валидно трудово правоотношение, по силата на което С. е назначен на длъжността „търговски представител“ при ищцовото дружество, както и че в частта „издател“ ответникът е вписал, че го подписва като търговски представител. По заповедното производство е бил представен запис на заповед, изготвен като бланка на компютър, в който е вписано, че издателят В. Б. С., безусловно се задължава да плати на ищеца по запис на заповед сумата 10000 лева. В горен десен ъгъл е посочено място и дата на плащане: 15.10.2021г., която дата съвпада с датата на издаването му. Записът на заповед носи подпис, три имена и ЕГН на издателя С., като преди положения подпис е посочено, в рамките на празната графа „в качеството на“ – търговски представител. В отделна таблица на ценната книга, подготвена за авалиране, са попълнени данните на ответника, положен е подпис; в отделна графа за предявяване, са попълнени данните на ответника, положен е подпис, но не и дата на предявяване за плащане.

Ответникът е представил трудов договор, заедно с допълнителни споразумения, от които е видно, че ответникът е бил назначен по трудово правоотношение при ищеца, на длъжността „търговски представител“.

Ищецът е представил молба от 18.2.2022г., за прекратяване на трудовото правоотношение, с предизвестие, подадена от ***

Пред СРС, като свидетел, е разпитан ***, който сочи пред съда, че е работил при ищеца на длъжността „търговски представител“ на трудов договор, като ответника. Свидетелят сочи, че всяка седмица правели оперативки с търговските представители, и на една от тях, на него и останалите търговски представители бил предоставена за подпис запис на заповед от регионалния мениджър, нямали избор и трябвало да подпишат, не можели да продават и работят, ако не подпишат. Свидетелят разяснява на съда, че по негова преценка, подписали, защото не им стигали лимитите. Свидетелят сочи, че „искаш, не искаш, трябва да подпишеш, защото това гарантира на ***, че парите са му сигурни и цялата отговорност за неплащане от клиенти или за наши грешки, си е наша. Свидетелят сочи, че по този начин се гарантирало плащане на поръчаните стоки, от страна на фирма, която искала отложено плащане, не е платила, и застраховател не е заплатил. Свидетелят сочи, че подписвал и втори път запис на заповед, като не помни дали са му били върнати, след като трудовото правоотношение било прекратено.

Ищцовото дружество направи искане за поправка на протокол, с вписване, че свидетелят е работил при него от 2009г. до 2020г., което искане съдът остави без уважение.

Записът на заповед е едностранна правна сделка, при която волеизявлението за плащане

има абстрактен характер. Основанието за издаването му не е елемент от съдържанието на волеизявлението, а ако в документа поетото обещание за плащане е обвързано със съществуването на кауза, то менителничният ефект е недействителен съгласно чл. 535, т. 2 ТЗ. Видно от текста на самия запис на заповед, в него не е посочена основание за плащане. В записа на заповед не е налице и условност на поетото задължение. Реквизитите на записа на заповед са посочени изчерпателно в разпоредбата на чл.535 ТЗ, като липсата на някой от тях (при съобразяване на презумпциите на чл.536 ТЗ) води до нищожност на ценната книга. Записът на заповед, послужил като основание за издаването на изпълнителен лист заповедното производство, е редовен от външна страна документ, съдържащ посочените в чл.535 ТЗ реквизити, поради което и съдържа изискуемо вземане на кредитора. Относно възраженията на ответната страна по редовността на ценната книга. В записа на заповед е предвиден падеж, посочен в самия запис на заповед – дата на издаването му. Доколкото ценната книга следва да съдържа безусловно задължаване на издателя, няма законова пречка датата на издаване и датата на плащане да съвпадат и това не води до нередовност на ценната книга.

Това обстоятелство е относимо към възражението за кауза.

Относно възражението, че личните данни на ответника не съответстват на действителните. Действително, към датата на издаването на записа на заповед, ответникът има друг номер на лична карта. Посочването на номер на лична карта изобщо не е сред реквизитите, годни да доведат до нищожност на ценната книга. Теза данни са относими към евентуалното събиране на вземането. За индивидуализация на издателя / за да може той да се различи от лица със същите имена/, съгласно ЗГР, е необходимо да се посочат три имена, адрес и, евентуално, ЕГН, които са посочени.

Относно възражението, че издател и авалист съвпадат. Едно и също лице не може да бъде издател и авалист за едно и също задължение по запис на заповед. Само че, това възражение е относимо към претенция на ищеца към авалиста, а видно от молба – уточнение по заповедното производство, претенцията е насочена към ответника, като издател.

Ето защо, съдът намира, че записът на заповед е редовен от външна страна документ и съдържа вземане на кредитора.

Относно възражението за липса на предявяване. Разпоредбата на чл.537 ТЗ препраща съответно към разпоредбите на менителницата, като съответното приложение се осъществява, доколкото разпоредбата е съвместима с оглед естеството на записа на запис на заповед. Предявяването на менителницата за приемане /т.нар. „акцепт”/, уредена в разпоредбите на чл.475 и следващите от ТЗ, съставлява предпоставка за пораждаване на задължението на платеца за плащане да се породи. Менителницата, като едно нареждане за плащане, адресирано до друго, различно от издателя й лице, наречено „платец”, следва и е необходимо да се предяви за приемане за плащане. Такава необходимост, записът на заповед да се предяви за приемане, не съществува, защото записът на заповед е обещание за плащане, изхождащо от самия издател на записа на заповед. Задължението да се плати произхожда , поема се, със самото подписване на записа на заповед. Това е една от

разликите между двете ценни книги, като тази разлика води до несъмнения извод, че записът на заповед, за разлика от менителницата, не следва да се предявява за приемане, и разпоредбата на чл.475 ТЗ и следващите са неприложими. С Тълкувателно решение № 1/28.12.2005г. на ОСТК на ВКС, т.3 се прие изрично, че необходимостта от предявяване на записа на заповед произтича от начина, по който е определен падежът на ценната книга – на предявяване. Предявяването, при записа на заповед, е за плащане, а не за приемане.

Когато падежът на записа на заповед е на определен ден, какъвто е настоящият случай, по аргумент от разпоредбата на чл.536,ал.2 ТЗ, е платим на деня, посочен в него за падеж, поради което и предявяването /както се посочи в Тълкувателно решение № 1/28.12.2005г. на ОСТК на ВКС/ касае евентуалната забава на ответника – издател на записа на заповед, а не изискуемостта на вземането.

С оглед изложеното, аргументите на ответника, са неоснователни.

Записът на заповед може да се сключи във връзка с друга каузална сделка. При поето задължение за плащане по записа на заповед, каузата съществува, но стои извън съдържанието на документа, като кредиторът е освободен от необходимостта да доказва основанието на вземането си. Възражението на длъжника, че е поел задължение по каузална сделка, представлява лично възражение, целящо да обори съществуването на вземането по менителничният ефект поради погасяване на задължението по каузалното правоотношение или поради недействителност на основното правоотношение, за обезпечаване на изпълнението, по което е издадена ценната книга. Записът на заповед често се издава заради конкретни отношения между издателя и лицето, в чиято полза се поема задължението за заплащане на определена сума. При възникнал между страните спор, всяка от тях следва да докаже твърденията от нея факти и обстоятелства, от които извлича изгодни за себе си правни последици.

По делото, ответникът твърди наличието на каузално правоотношение, а именно – твърди, че е принуден да подпише записа на заповед, защото търговският представител е МОЛ и сумите по ЗнЗ покривали отговорността му или претърпени от ищеца вреди по негова вина. Ответникът твърди, че записът на заповед е издаден за обезпечаване на евентуално възникнали вземания на ищеца, в качеството му на работодател, срещу ответника, в качеството му на работник, като такива вземания за ищеца не са възникнали, и задължение по ЗнЗ не е възникнало. Сочи се, че имуществената отговорност на работника следва да се търси по реда на КТ и изискването на работодателя да му се подпише ЗнЗ от служител е в нарушение на трудовото законодателство.

Относно твърдението на ответника, че записът на заповед е подписан за обезпечаване на евентуално възникнали вземания на ищеца, в качеството му на работодател, срещу ответника, в качеството му на работник. В самия запис на заповед се съдържа заявление, че същият се подписва от ответника в качеството му на „търговски представител”, и към заявлението е представено изявление на ответника, за прекратяване на трудовото правоотношение с предизвестие. Ето защо, се налага извод, че записът на заповед е издадена от ответника, на ищеца, в качеството му на негов работодател.

Длъжността, заемана от ответника - търговски представител, по трудово правоотношение, съгласно изложеното от свидетеля, е да предлага стоки на ищцовото дружество на съконтрахенти, от името на ищцовото дружество, като приема цената да се плати на един по – късен етап. Според изложеното от свидетеля, за практиката на работодателя да предоставя на търговските си представители за подпис заповед за обезпечаване на задължения на фирми за плащане на стоки при отлагане на плащането. Твърдението на ответника е негодно да отблъсне претенцията на ищеца. За работодателя е възможно да възникнат имуществени вреди – работодателят да не получи отложеното плащане, но неговата претенция би следвало да е насочена към неплатилото лице. Не се установява нито от представения трудов договор, нито от изложеното от свидетеля, че търговският представител има качеството на „отчетник“, и е натоварен от работодателя да събира отложените плащания от името на работодателя, за което следва да отчита събраните средства. Не се установява от посочените доказателства, че част от задълженията на търговския представител е и събирането на тези отложени плащания. Поради изложеното, се налага извод, че дори да се докаже, че записът на заповед е издадена за обезпечаване на евентуални вреди, то с оглед събраните доказателства, твърденията са негодни да обосноват отговорност на работника. Ето защо, искът е основателен изцяло.

При този изход на спора, право на разноски има само ищецът, който доказва разноски за държавна такса в двете производства.

Воден от горното, съдът,

РЕШИ:

ПРИЗНАВА за установено, че В. Б. С. с ЕГН: ***** и адрес: *** дължи на *** с ЕИК: 130591250 и адрес: *** сумата 10 000,00 лева (десет хиляди лева), представляваща главница по запис на заповед, издадена на 15.10.2021г., съставляваща вземане на ищеца по издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл.417 ГПК по гр.д.№ 31144/2022г. от СРС, 125- ти състав за

ОСЪЖДА В. Б. С. с ЕГН: ***** и адрес: *** да заплати на *** с ЕИК: 130591250 и адрес: *** сторените разноски- по гр.д.№ 31144/2022г. сумата от 200 лева и по гр.д № 57572/2022г. – сумата 200лева.

Решението може да се обжалва в двуседмичен срок от връчването му, пред СГС.

Съдия при Софийски районен съд: _____